

Hara khiḍārī 10 akharām nāla khēḍa dī śurū'āta karadā hai laṛā'ṭ kḥatama hōṇa tōm bā'ada laṛā'ṭ kḥatama hō jāndī hai dūsarē khiḍārī nū usa ṭāpū dā vijētā atē navām śāsaka ailāni'ā jāndā hai

Saiṭa'apa kivēm karīṭē: Tusīm atē tuhāḍā virōdhī vicakāra ṭāpū dē nāla ika dūjē dē sāmhaṇē baiṭhē hō. Tada sirapha sārē rukāvaṭa balauka dē sikhara dikhā'undē hō'ē sārē dasa rukāvaṭa balākām nū ika pāsē rakhō. Tusīm phaisalā kara sakadē hō ki pahilām kauṇa khēḍēgā jāṃ tusīm iha phaisalā karana la'ṭ ḍā'ṭ nū rōla kara sakadē hō ki pahilām sabha tōm vadha nabara khēḍaṇa vālē nāla pahilām kauṇa khēḍēgā. Phira ika samēm ika ṭāpū tē ika rukāvaṭa nū rōkaṇa la'ṭ vārī'ō. Dōvām khiḍārī'ām nū rukāvaṭa balākām dē aḍarasarā'ṭḍa nū nahīm vēkhaṇā cāhīdā. (Kirapā karakē nōṭa karō ki kisē ika gariḍa katāra jāṃ kālāma vica ika tōm vadha rukāvaṭām nū rōkaṇa dī āgī'ā nahīm hai). Āpaṇē kairī'ara paiḍa nū āpaṇē sāhamaṇē ā'ṭlāiṇḍa dē pichalē kinārē tē rakhō (ṭāpū'tē nahīm) pahilē paja varagām nāla ā'ṭlāiṇḍa dē khabē pāsē ikasāra ṭāpū' tē mizā'ṭla dē nāla kairī'ara paiḍa'tē misā'ṭla lā'ṭna karō. Phira tuhāḍē kisē vī paja kiradāra dī varatōm karakē ajē vī hara khiḍārī nū ikalē akhara ā'ṭlāiṇḍa tē rakhadā hai jō ki sirapha tuhāḍē sāhamaṇē pahilī'ām dō katārām dī varatōm karakē kisē vī diśā dā sāhamaṇā kara rihā hai. Phira kisē vī krama vica āpaṇē bākī paja akharām nū kairī'ara paiḍa, (harēka kālāma vica ika akhara) utē rakhō. Atē phira pahilām khēḍaṇa vālā khiḍārī āpaṇī vārī śurū karana la'ṭ ḍā'ṭ nū rōla karēgā.

Kisē kiradāra nū kivēm lijāṇā hai: Sārē pātara ika chē tarīkē nāla marana dē rōla nāla ikō tarīkē nāla ṭāpū du'ālē ghumadē hana jō zīrō tōm śurū hudā hai atē paja'tē khatama hudā hai. Sārē akhara sirapha ika sidhī lā'ṭna vica cala sakadē hana. Sārē akhara sirapha agē vadha sakadē hana, khabē muṛa sakadē hana jāṃ sajē muṛa sakadē hana. (Kirapā karakē yāda rakhō ki agē vadhaṇā uha diśā hai jisa dā pātara samēm dē nāla isa samēm sāhamaṇā kara rihā hai). Tusīm pichē vala, pāsē jāṃ pāsē jāṃ tikōṇa nahīm kara sakadē. Jē tusīm ika nū rōla karadē hō tām ika varaga agē jāṇa la'ṭ, tuhāḍē kōla sirapha ika vikalapa hai. Jē tusīm kisē tōm vī vadha hōra rōla karadē hō tām tuhāḍē kōla adōlana dē tina vikalapa hudē hana mūvamaiṇṭa dē tina vikalapa: 1. Ḍā'ī'tē miladē juladē varaga dē varaga nū agē vadhā'ō. Dūjā. Khabē muṛa kē diśā badalō. Tījā sajē muṛa kē diśā badalō. (Yāda rakhō ki tusīm sirapha āpaṇī mauta dē ākharī nabara dī varatōm karadē hō'ē āpaṇī giṇaṭī dē ata'tē ika vāra sirapha diśā badala sakadē hō) udāharaṇa: Tusīm ika tina nū rōla karadē hō tusīm tina varagām nū agē vadhā sakadē hō jāṃ dō varagām nū agē vadhā sakadē hō phira āpaṇē akhara nū khabē pāra kē diśā badala sakadē hō. Jām usa dūsarē varaga'tē sahī hai.

Jadōm ika zīrō rōla kītā jāndā hai: Jē tusīm ika zīrō nū rōla karadē hō tām tuhānū ika hōra vārī milēgī para ḍā'ī nū phira rōla karana tōm pahilām tuhānū agē vadhaṇa tōm pahilām tuhānū upalabadha tina vikalapām vicōm ika dī cōṇa karanī pavēgī. Tina vikalapa hana: 1: Sudhāra'tē li'ā'uṇā āpaṇē kairī'ara paiḍa tōm kisē vī pātara dī cōṇa karō atē cuṇī akhara nū sidhē usa varaga dē sāhamaṇē sikē dē pahilē varaga dī varatōm karadī'ām ṭāpū' tē agē vadhā'ō (sirapha jē kisē hōra pātara du'ārā ikalē) sirapha agē dā sāhamaṇā karanā hai. Tada sirapha usa caritara nū hilā'uṇa vālī'ām cālām dī giṇaṭī niradhārata karana la'ṭ ḍā'ī nū dubārā rōla karō. (Jada taka tusīm ika hōra zīrō nahīm rōladē hō tām tina vikalapa dubārā śurū hō jāṇagē) 2: Āpaṇē kairī'ara paiḍa nū cālū karō jisa nū tusīm āpaṇā kairī'ara paiḍa bhējaṇa la'ṭ nāmazada kītā hai. Phira cālām dī sakhi'ā nū niradhārata karana la'ṭ ḍā'ī nū dubārā rōla karō atē phira ṭāpū dē kinārē dē nāla kairī'ara paiḍa nū hisē dē nāla milā'uṇa vālī giṇaṭī dē nāla mēla khāndī giṇaṭī nāla mēla khāndā varagām dī giṇaṭī karō jō tuhāḍē kairī'ara paiḍa tē hai atē phira iha khatama hō jāvēgā. Tuhāḍī khēḍa dī vārī. (Tusīm kairī'ara paiḍa nū ā'ṭlāiṇḍa dē kōni'ām dē du'ālē nahīm hilā sakadē atē saiṇṭara mizā'ṭla varaga nū hamēsā ā'ṭlāiṇḍa dē tala dē kinārē dē saparaka vica rakhaṇā cāhīdā hai). 3: Āpaṇē caritara dī diśā badalō jisa varaga'tē tusīm sathita hō usa utē khabē jāṃ sajē pāsē muṛaṇā cāhudē hō. (Āpaṇē kiradāra nū agē nā vadhā'ō) ika vāra jadōm tusīm iha kara laindē hō, tām phira ḍā'ī nū rōla karō tām jō cālām dī giṇaṭī nū niradhārata kītā jā sakē jō ki sirapha usa akhara nū caladā hai. (Jada taka tusīm ika hōra zīrō nahīm rōla karadē hō tām 3 vikalapa dubārā śurū hōṇagē)

Ṭīcē nū kivēm śūṭa karanā hai: Harēka khiḍārī dī ika laṛā'ṭ ikā'ṭ hudī hai jisa vica tina vakha-vakha kisamām dē pātara hudē hana atē inhām pātārām dī śūṭiga dī'ām vakhō vakharī'ām śrēṇī'ām hudī'ām hana jinām vicōm uha kisē hōra kiradāra jāṃ rukāvaṭa nū rōka sakadē hana. Sainikām dī śūṭiga rēṇja 2 hudī hai, jīpām dī śūṭiga rēṇja 3 hudī hai atē ṭairīkasa dī śūṭiga rēṇja 4 hudī hai. Tuhāḍī laṛā'ṭ yūniṭa dē sārē pātara usē pātara la'ṭ ikō tarīkē nāla śūṭa karadē hana ki usa akhara la'ṭ sahī śūṭiga

rēnja dī varatōm kīṭi jā rahī hai. Ki kisē hōra kiradāra nū sūṭa karana la'ṭ jāṃ rukāvaṭa balauka nū saragarama karana la'ṭ sūṭiga sīmā bilakula sahī hōṇī cāhīdī hai. Tuhāḍē pātara nū vī tuhāḍē niśānā ṭicē vala agē hōṇā cāhīdā hai. (Tuhāḍā kiradāra pāsī'ōm sūṭa nahīm kara sakadā atē pichē tōm sūṭa nahīm kara sakadā). Tuhāḍē khēḍa dē vārī'tē ika vāra ika sahī hiṭa ika kiradāra' tē sathāpita hō jāndā hai tāṃ tusīm sirafa niśānā baṇā sakadē hō atē isa nū ṭāpū tōm haṭā dī'ō. Tuhāḍē khēḍa dē vārī'tē ika vāra ika rukāvaṭa balauka' tē ika sahī hiṭa sathāpata hō jāna tōm bā'ada iha niradhārata karana la'ṭ ki iha ṭāpū tōm haṭā'uṇa tōm pahilām iha lā'tva hai jāṃ surakhi'ata hai.

Rukāvaṭa balaukasa bārē: Kula chē vica dasa rukāvaṭa balāka hana lā'tva balāka atē cāra surakhi'ata balauka hana. Uha hara khiḍārī du'ārā khēḍa dē śurū vica ā'ṭlaiṇḍa tē rakhē jāndē hana, isa nū nā tāṃ khiḍārī jāṇadē hō'ē badaladē hana jō lā'tva jāṃ surakhi'ata hana. Ika pātara du'ārā kiri'āsīla hōṇa taka rukāvaṭa balaukasa kiri'āsīla nahīm rahidē. Tusīm āpaṇē kisē vī pātara nū rukāvaṭa balauka nū saragarama karana la'ṭ varata sakadē hō. Ajihā karana la'ṭ tuhāḍē kiradārām dī sūṭiga rēnja rukāvaṭa balāka'tē ika sahī hiṭa hōṇī cāhīdī hai. Tusīm āpaṇē pātara nū sidhē sikhara tē utāra kē ika rukāvaṭa balauka nū vī saragarama kara sakadē hō. Ajihā karana la'ṭ tuhāḍē kōla marana'tē sahī giṇatī hōṇī cāhīdī hai (tusīm kisē rukāvaṭa' tē nahīm utarē phira khabē jāṃ sajē muṛa sakadē hō). Jadōm ika rukāvaṭa balauka nū kiri'āsīla kīṭā jāndā hai tāṃ iha dasaṇa la'ṭ rukāvaṭa balauka nū vāpasa kara ditā jāndā hai ki iha lā'tva hai jāṃ surakhi'ata, jē rukāvaṭa balauka nū khōpaṭī atē haḍī'ām dē nāla māraḱa kīṭā gi'ā hai tāṃ rukāvaṭa balāka, ṭāpū tōm, kisē vī pātara dē nāla, haṭā'uṇā pavēgā. Rukāvaṭa balāka dē du'ālē aṭha nāla lagadē varagām vicōm kō'ṭ vī. Jē pragaṭa hō'i'ā rukāvaṭa khālī hai tāṃ iha surakhi'ata hai atē isanū ṭāpū tōm haṭā ditā jāvēgā. Phira aṭha nāla lagadē aṭha varagām dē sārē pātara surakhi'ata rukāvaṭa balāka dē du'ālē ṭāpū tē rahiṇa la'ṭ surakhi'ata hana. Cālū nā hōṇa'tē rukāvaṭa balāka bairīkēḍām dā vī kama karadē hana, jadōm tusīm kisē rukāvaṭa balāka tōm parē nahīm hudē tāṃ tusīm kō'ṭ vī sūṭa nahīm kara sakadē atē tusīm usa rukāvaṭa dē balāka vicōm nahīm jā sakadē jō tuhāḍī gatī dē rāha vica hai. Ika lā'tva rukāvaṭa balāka ika hōra rukāvaṭa balauka nū vī kiri'āsīla kara sakadā hai jē iha isadē ālē du'ālē dē aṭha varagām vicōm ika dē du'ālē sathita hudā hai, para sirapha tāṃ hī jē rukāvaṭa balāka śurū'āta vica ika pātara du'ārā kiri'āsīla kīṭā jāndā sī. Ika vārī kivēm khēḍaṇā hai: Maranā sirapha tuhāḍē kiradārām dī gatī la'ṭ hai atē jēkara tusīm āpaṇī khēḍa dī vārī kḥatama karana tōm pahilām hō tāṃ tuhānū hamēsām ika akhara nū hilā'uṇā cāhīdā hai. Jō vī nabara ghumā'i'ā jāndā hai tuhāḍē kōla ṭāpū'tē kisē vī kiradāra nū hilā'uṇa tōm pahilām atē usa nū haṭā'uṇa dā vikalapa hudā hai atē jinī vāra tusīm iha pradāna karanā cāhudē hō ki tuhānū kisē rukāvaṭa balauka jāṃ caritara' tē sahī māra hai. Huṇa tusīm āpaṇē kisē vī pātara nū usa aka nāla mēla kara sakadē hō jō tusīm huṇē marana tē rōli'ā hai. Ika vāra jadōm tusīm āpaṇē ika pātara nū calē jāndē hō tāṃ tuhāḍē kōla dubārā ṭāpū'tē kisē vī rukāvaṭa balāka jāṃ caritara nū sūṭa karana atē haṭā'uṇa la'ṭ dubārā vikalapa hōvēgā jinī vāra tusīm iha pradāna karanā cāhudē hō ki tuhāḍē kōla ika sahī hiṭa hai. Ika vāra jadōm tusīm pāsa pāsa kara la'ō tāṃ āpaṇē virōdhī nū khēḍō.

Sadhāraṇa niyama

1 Jadōm tusīm ḍāṭ nū rōla karadē hō tām tuhānū hamēsām ḍāṭ dī'ām sārī'ām ikāṭ'ām dī varatōm karanī cāhīdī hai.

1 Ē. Jē tuhāḍē sārē pātara adōlana tōm rōka ditē ga'ē hana atē tusīm marana dī'ām sārī'ām ikāṭ'ām dī varatōm kītē binām ṭāpū'tē kisē vī pātara nū hilā'uṇa dē ayōga hō. Phira tuhāḍā virōdhī āṭlāiṇḍa tōm tuhāḍē kisē vī kiradāra nū muphata vica haṭā sakadā hai atē isa nāla tuhāḍī khēḍa dī vārī kḥatama hō jāvēgī.

1 Bṭ. Jē tuhāḍē kōla ṭāpū tē hōra kōṭ akhara nahīm bacē hana atē tuhāḍī vārī ā'uṇa tē tuhāḍē kairī'ara paiḍa utē akhara ṭāpū utē nahīm vadhē jā sakadē hana, tām isa sathiṭ vica tuhāḍā virōdhī tuhāḍē kairī'ara paiḍa tōm tuhāḍē kisē ika akhara nū muphata vica haṭā sakadā hai atē isa nāla tuhāḍā ata hō jāvēgā khēḍa dī vārī

2. Ika zīrō ghumaṇa tōm bā'ada tusīm hamēsām laṭ ḍāṭ dā ika hōra rōla prāpata karadē hō atē tuhānū ḍāṭ nū dubārā rōla karana tōm pahilām tuhānū tuhāḍē laṭ upalabadha tina vikalapām vicōm ika dī cōṇa karanī cāhīdī hai. 1: Sudhāra li'ā'ō 2: Kairī'ara paiḍa 3 mūva karō: Diśā badalō

2 ē. Kirapā karakē yāda rakhō ki ika sifara dē rōla karana tōm bā'ada khēḍī'ā gi'ā ākharī akhara sirapha uḥī pātara hai jō tuhānū dubārā ḍā'ina karana tōm bā'ada khēḍaṇa dī āgi'ā hai. (Jada taka tusīm ika hōra zīrō nahīm rōla karadē hō tām tina vikalapa dubārā śurū hōṇagē)

Play. Tuhāḍē khēḍaṇa dī vārī'tē tusīm āpaṇē kiradāra dī gatī tōm pahilām atē bā'ada vica atē jinī vāra tusīm cāhudē hō tuhāḍē ṭikāṇē' tē nisacata hiṭa hōṇa'tē āṭlāiṇḍa' tē kujha vī śūṭa karanā cuṇa sakadē hō.

If. Jē tuhāḍē sārē pātaram nū āṭlāiṇḍa tōm haṭā ditā gi'ā hai para kujha ajē vī tuhāḍē kairī'ara paiḍa'tē rahidē hana tām iha ikō vārī hudā hai jadōm tusīm āpaṇē kairī'ara paiḍa tōm kisē pātara nū binām kisē zīrō bagaira ṭāpū' tē agē vadhā sakadē hō tām marana nū āma vāṅga jāri rakhaṇa laṭ rōla karō. .

5. Rukāvaṭa balāka bairīkēḍa dā vī kama karadē hana jadōm saragarama nahīm hudē tusīm kisē ajihī rukāvaṭa nū rōka nahīm sakadē jō tuhāḍē rukāvaṭa dē rasatē vica hai, kisē rukāvaṭa balauka tōm pāra nahīm hō sakadī.

6. Tuhāḍē pātara lāzamī taura'tē kairī'ara paiḍa nū unhām ahudī'ām' tē chaḍa dēṇagē jinhām dī tusīm khēḍa dē śurū vēlē unhām nū pahilām rakhī sī.

7. Sārē pātara kairī'ara paiḍa'tē ika sahī hiṭa tōm surakhi'ata hana.

8. Kōṭ vī pātara kairī'ara paiḍa tōm āṭlāiṇḍa utē nahīm jā sakadā

9. Tusīm sirapha ḍāṭ'tē ākharī ikāṭ dī varatōm karakē diśā badala sakadē hō

10. Kisē vī pātara jāṁ sidhā rukāvaṭa balāka'tē ikō jihī hiṭa tōm krāsaphā'ira vica phaṛē ga'ē kisē vī pātara nū vī āṭlāiṇḍa tōm haṭā ditā jāvēgā.

11. Dō akhara ikō varaga'tē kabazā nahīm kara sakadē.

12. Tusīm sirapha ika hōra pātara nū śūṭa atē haṭā sakadē hō atē āpaṇī khēḍa dē vārī'tē ika rukāvaṭa nū rōka sakadē hō.

13. Jē tuhāḍē kisē kiradāra jāṁ rukāvaṭa balauka'tē bilakula sahī hiṭa hai tām usa samēm usa samēm āpaṇī śāṭa laiṇā lāzamī nahīm hudā tusīm khēḍa dē ika hōra vārī dī uḍīka kara sakadē hō.

14. Tusīm kisē hōra kiradāra jāṁ rukāvaṭa balauka dē sikhara tōm upara nahīm jā sakadē jō tuhāḍī gatī dē rāha vica hai.

15. Jē tuhāḍē kisē pātara nū hilā'uṇā sabhava hai tām tuhānū uha cāla zarūra karanī cāhīdī hai.